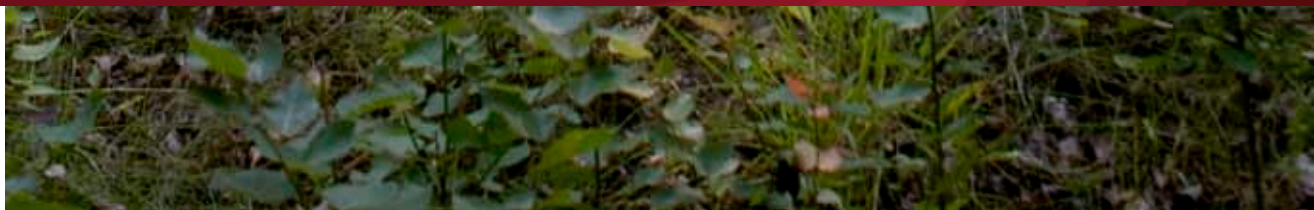
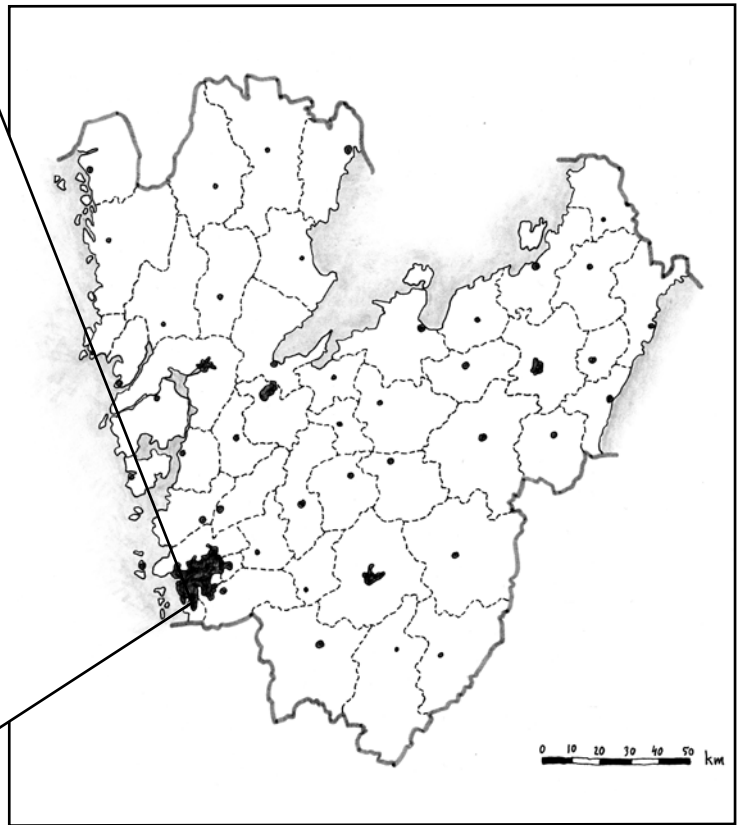
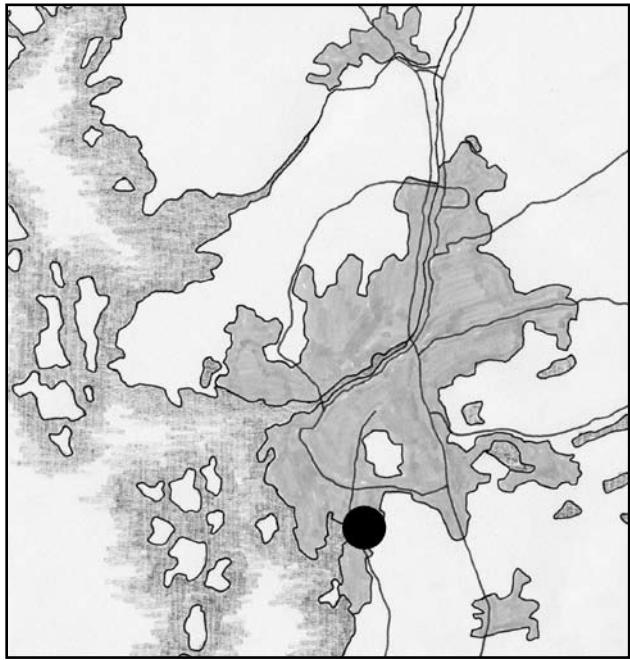

**Askim 120 inom Askim 212:12. Askims socken,
Göteborgs kommun. Arkeologisk förundersökning**

Karin Olsson

Askim 120 inom Askim 212:12
Askims socken, Göteborgs kommun
Arkeologisk förundersökning

Karin Olsson

Askim 120 inom Askim 212:12. Askims socken, Göteborgs kommun
Arkeologisk förundersökning

Kulturhistoriska rapporter 85

© Rio Kulturkooperativ 2010

Fastighet: Askim 212:12, Askims socken, Göteborgs kommun, Västra Götalands län

Länsstyrelsebeslut dnr: 431-11892-2010

Belägenhet i SWEREF 99: Norr 6391690 m, Öst 317380 m

Höjd över havet: 17-22 meter

Beställare: **Linda Öberg och Michel Lindblom**

Projektnummer: 1061

Projektansvarig: Anna Gustavsson

Fältansvarig: Karin Olsson

Övrig personal: Magnus von der Luft

För personalens meriter hänvisas till Rio Kulturkooperativs hemsida.

Fältarbetstid: 2010-07-28

Undersökningsområdets storlek: 970 m²

Arkiv: Rio Kulturkooperativ

Foton: Där fotograf ej anges är bilder tagna av fältpersonalen.

Omslagsbild: Översikt över undersökningsområdet mot nordost.

Orienteringskarta: Framställd av Rio Kulturkooperativ med data från Map Maker, FMIS samt Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Topografisk grundkarta samt plankarta: Tillhandahållen av beställaren.

Övriga kartor och situationsplaner: Framställda av Rio Kulturkooperativ.

Redigering och layout: Optimal Press

Tryck: Nordbloms Trycksaker AB, HAMBURGSUND

ISSN 1652-1897

Sökord: senmesolitikum, boplats, flinta

Rio Kulturkooperativ

Ekelidsvägen 5

457 40 FJÄLLBACKA

www.riokultur.se

rio@riokultur.se

Innehåll

<i>Sammanfattning</i>	5
<i>Syfte</i>	7
<i>Metod</i>	7
<i>Förmedling</i>	7
<i>Undersökningsområdet</i>	7
<i>Fynd</i>	9
<i>Anläggningar</i>	9
<i>Analysresultat</i>	9
<i>Tolkning</i>	9
<i>Forskningspotential</i>	9
<i>Pedagogiskt potential</i>	9
<i>Antikvarisk bedömning</i>	11
<i>Källor</i>	12
<i>Bilagor</i>	13
1. <i>Schakt</i>	
2. <i>Fynd</i>	

III. 1. Undersökningsområdet markerat på topografisk karta. Skala 1:50000.

Askim 120 inom Askim 212:12

Askims socken, Göteborgs kommun

Arkeologisk förundersökning

Sammanfattning

I juli månad 2010 utförde Rio Kulturkooperativ en förundersökning av fornlämningen Askim 120 inom fastigheten Askim 212:12, i Askims socken, Göteborgs kommun. Förundersökningen föranleddes en planerad avstyckning av en tomt för bostadshus.

Undersökningsområdet är beläget i västsluttningen av en ås som sträcker sig i sydväst-nordostlig riktning. Området består av en tomt bebyggd med ett bostadshus från 1950-talet. Flertalet av de omgivande tomterna är bebyggda. Askim 120 är belägen på 17-22 meters höjd över havet.

Askim 120 är i fornminnesregistret registrerad som en boplats. Under 1920-talet insamlades ett fyndmaterial bestående av slagen flinta på platsen. I december 2006 utförde Göteborgs Stadsmuseum en förundersökning av Askim 120 inom fastigheten Askim 212:10, direkt öster om Askim 212:12, då tomten skulle bebyggas. Resultaten från förundersökningen ledde till att en slutundersökning utfördes i juni 2007. Under denna undersökning påträffades sammanlagt nio anläggningar: två förhistoriska härdar, en sentida grophärd som delundersökts under förundersökningen, samt sex övriga anläggningar. Ett flintmaterial bestående av 1534 föremål insamlades. I slutundersökningen publicerades även resultat av två ¹⁴C-prover från förundersökningen. Boplatserna har genom de tidigare undersökningarna daterats till senmesolitikum.

Vid den aktuella förundersökningen upptogs sju schakt med grävmaskin. I samtliga grävheter påträffades slagen flinta, dels i ett brunt/rödbrunt sandlager direkt under matjorden, dels i ett överlagrat stenigt gruslager. Fyndmaterialet bestod av en plattformskärna C, ett kärnfragment B, två mikrospån, ett spån, 167 avslag, 31 splitter och 188 övrig slagen flinta. Inga anläggningar påträffades.

Då den sammantagna vetenskapliga potentialen inom undersökningsområdet kan sägas vara relativt låg anser Rio Kulturkooperativ att inga vidare antikvariska åtgärder behövs inom undersökningsområdet. För Askim 120 utanför undersökningsområdet kvarstår lagskyddet. Fornlämningarna Askim 10 och Askim 288 inom undersökningsområdet är registrerade som övriga kulturhistoriska lämningar och ligger utanför lagskyddet.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Lag om kulturminnen mm (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

Syfte

Förundersökningens syfte var i första hand deskriptivt och syftade till att om möjligt datera fornlämningen, samt beskriva fornlämningens art och innehåll med hänsyn till dess antikvariska bevarandevärde samt dess pedagogiska och vetenskapliga potential. Eftersom förundersökningen utfördes som ett led i borttagandet bedömdes ambitionsnivån vara hög.

Metod

Vid förundersökningen grävdes sammanlagt sju schakt med grävmaskin inom undersökningsområdet. Schakten förlades jämnt över ytan. Då fornlämningen är belägen på en tomt med bostadshus, planterade träd samt ett område med infartsväg och parkeringsplats placerades schakten utifrån dessa förutsättningar. Inom boplatsen finns ytterligare två fornlämningar, Askim 10 och 288. Även detta påverkade i viss grad placeringen av schakten. Ingen särskild uppdelning i intensiva respektive extensiva ytor gjordes. För att utreda eventuell förekomst av anläggningar upptogs ett av schakten, schakt 4, med dubbel skopbredd.

Förmedling

I samband med den aktuella förundersökningen har inga planerade publika förmedlingsinsatser genomförts.

Undersökningsområdet

Undersökningsområdet är beläget i västslutningen av en ås som sträcker sig i sydväst-nordostlig riktning i Askims socken, Göteborgs kommun. Området består av en tomt bebyggd med ett bostadshus från 1950-talet, *illustration 2*. Flertalet av de omgivande tomterna är bebyggda.

Boplatsen är belägen på 17-22 meters höjd över havet. Fornlämningarna i närområdet utgörs av boplatser och fyndplatser för slagen flinta (Askim 121 och 125), samt gravar i form av högar och stensättningar (Askim 7, 17, 34 och 245). Inom Askim 120 löper delar av en sten- och jordvall tillhörande Askim 10. Vallen kan höra samman med den fältpost som fanns på platsen under andra världskriget. I anslutning

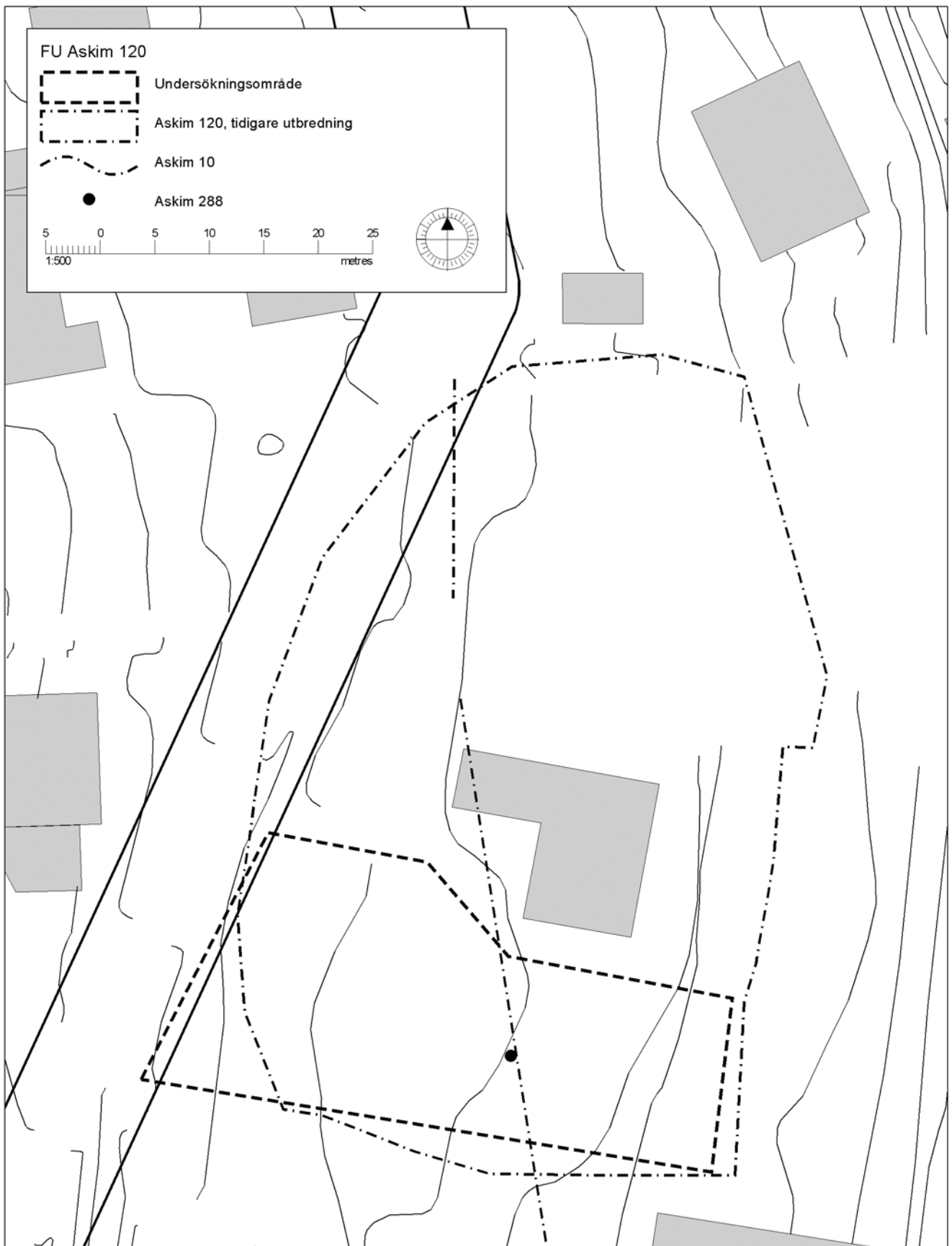
till Askim 10 finns även Askim 288, en minnessten över fältposten, *illustration 2 och 3*. Stenen togs under en tid bort, eftersom den dåvarande fastighetsägaren ansåg den vara för lik en gravsten, men har senare återställts, *Riksantikvarieämbetet 2010*.

Tidigare undersökningar

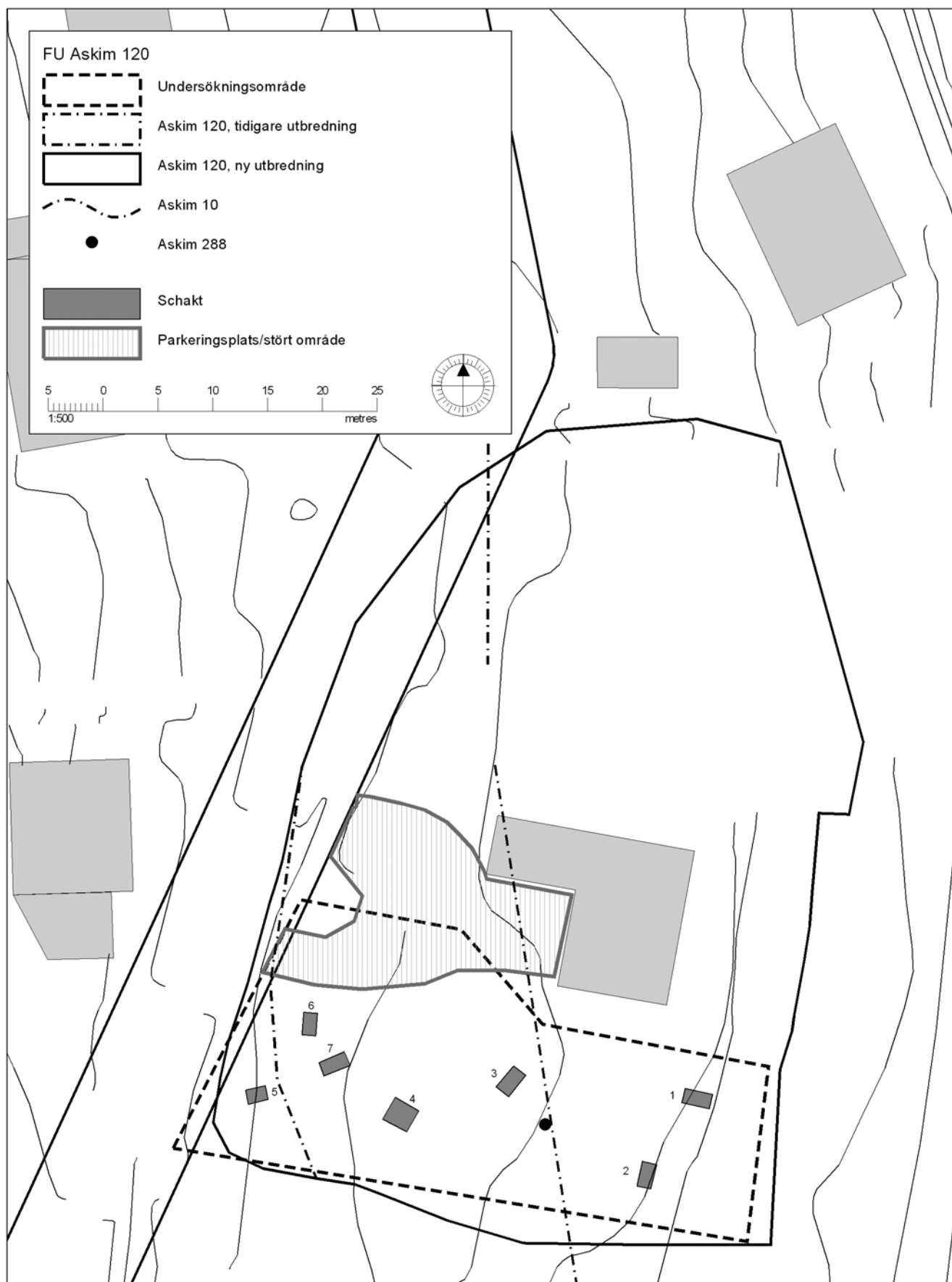
Askim 120 är i fornminnesregistret registrerad som en boplats. Under 1920-talet insamlades på platsen ett fyndmaterial bestående av en avslagsskrapa, en kniv, en hjärtformig pilspets, ett fragment av spjutspets, en skärva med tillknackning samt mikrospånkärnor, handtagskärnor, plattformskärnor, mikrospån, spån och avslag, *Riksantikvarieämbetet 2010*.

I december 2006 utförde Göteborgs Stadsmuseum en förundersökning av Askim 120 inom fastigheten Askim 212:10, direkt öster om Askim 212:12, då tomten skulle bebyggas. Under förundersökningen upptogs fyra schakt. I schakten påträffades sammanlagt 173 flintföremål, inklusive en avslagsskrapa A, en knacksten, ett avslag med retusch, nio plattformskärna C, en plattformskärna F, tre övriga kärnor, ett kärnfragment B, samt spån, spånfragment, avslag, splitter och övrig flinta. Även två härdar, en grop och ett kulturlager påträffades. Anläggningar och fyndmaterial var främst koncentrerat till den sydvästra delen av undersökningsområdet. Baserat på fyndmaterialet och höjd över havet daterades platsen till senmesolitikum.

Resultaten från förundersökningen ledde till att en slutundersökning utfördes i juni 2007. Under denna undersökning påträffades två förhistoriska anläggningar, en grophärd som delundersökts under förundersökningen, samt sex övriga anläggningar. Ett flintmaterial bestående av 1534 föremål insamlades. Materialet innefattade elva skrapor, två knivar, en kärnyxa, en borrh, två knackstenar, kärnor och kärnavslag, mikrospån, spån, avslag, splitter och övrig flinta. I slutundersökningen publicerades även resultat av två ¹⁴C-prover från förundersökningen. Det kulturlager som framkom daterades till 4720-4530 BC. En av härdarna, A3, daterades till 4780-4480 BC, *Bengtsson och Wennstedt Edvinger 2009:22-23*.

III. 2. Tidigare registrerade fornlämningar inom undersökningsområdet.

III. 3. Undersökningsområdet med schakt, samt ny utbredning för Askim 120.

Undersökningsresultat

Sammanlagt grävdes sju schakt jämnt fördelade på den aktuella ytan, *illustration 3, bilaga 1*. I den östra delen av undersökningsområdet bestod lagerföljden av ett 20-30 centimeter tjockt lager mörkbrun humös sand över ett 17-18 centimeter tjockt fyndförande lager av rödbrun sand. I schakt 1 följdes detta av ett 16 centimeter tjockt lager kompakt gulbrun sand samt ett överlagrat fyndförande mörkbrunt stenigt sandlager. I samtliga lager fanns inslag av sten av varierande storlek.

Väster om Askim 10 bestod lagerföljden av ett 8-28 centimeter djupt matjordslager, följt av ett 26-57 centimeter djupt fyndförande lager av mörk brun/rödbrun sand, i vissa schakt med ett visst inslag av grus. Undergrunden bestod av grå/brun sand. Även här fanns varierande mängder sten i samtliga lager. Kring schakt 7, *illustration 3*, fanns påförda massor bestående av gulbrun sand och en äldre matjordshorisont under matjorden.

Schakt 4 upptogs med dubbel skopbredd för att undersöka en eventuell förekomst av anläggningar. Inga anläggningar påträffades dock inom någon del av undersökningsområdet. Större delen av fyndmaterialet framkom i schakt 1 och 2. Mängden fynd minskade sedan successivt längre västerut inom området.

Fynd

Det totala fyndmaterialet utgörs av en plattformskärna C, ett kärnfragment B, två mikrospån, ett spån, 167 avslag, 31 splitter och 188 övrig slagen flinta, *bilaga 2*. Flintan har sorterats med stöd av Sorteringsschema för flinta, *Andersson m. fl. 1978*. Efter genomgång av fynden har dessa återdeponerats.

Anläggningar

Inga anläggningar påträffades under förundersökningen.

Analysresultat

I kostnadsberäkningen för förundersökningen fanns medel avsatta för ett ¹⁴C-prov, två vedartsprover och två makrofossilprover. Då inga

anläggningar eller säkra kolförande kontexter påträffades har inga analyser genomförts.

Tolkning

De tidigare undersökningarna av boplatsen har daterat den till senmesolitikum, *Bengtsson och Wennstedt Edvinger 2009, Ragnesten 2007*. De överlagrade fynd som påträffades under föreliggande undersökning tyder på att man kan ha vistats här även under mellanmesolitikum. I övrigt framkom inga data som motsäger den tidigare gjorda dateringen.

Om man utgår från att boplatsen varit strandbunden har den under senmesolitikum varit belägen i den östra stranden av en grund bukt strax söder om den vik som gått in i den nuvarande Fässbergsdalen. I området kring denna förhistoriska vik finns ett stort antal registrerade boplatser från mellan- och senmesolitikum. Boplatsens läge, samt de fynd som påträffats under de undersökningar som gjorts, talar för att Askim 120 sannolikt varit en basboplatz i ett större sammanhang med basboplatser på fastlandet eller i den inre skärgården och satellitboplatser i den yttre skärgården.

Centrum av boplatsen finns sannolikt i den östra delen av undersökningsområdet. I de västra delarna av undersökningsområdet avtar fyndmängden markant. Fornlämningens utbredning har utökats något västerut då slagen flinta påträffades även i schakt 5, beläget utanför den tidigare fornlämningsbegränsningen.

Forskningspotential

Askim 120 väster om Askim 10 anses ha ringa eller ingen vetenskaplig potential. Öster om Askim 10 skulle ytterligare antikvariska åtgärder kunna tillföra ett utökat flintmaterial och därmed potentiellt en djupare förståelse av boplatsens funktion. Sammantaget kan fornlämningen inom undersökningsområdet sägas ha en relativt låg forskningspotential.

Pedagogisk potential

Den del av Askim 120 som berörs av föreliggande undersökning bedöms ha låg pedagogisk potential.

Antikvarisk bedömning

Då den sammantagna vetenskapliga potentialen inom undersökningsområdet kan sägas vara relativt låg anser Rio Kulturkooperativ att inga vidare antikvariska åtgärder behövs inom undersökningsområdet. För Askim 120 utanför undersökningsområdet kvarstår lagskyddet. Fornlämningarna Askim 10 och Askim 288 inom undersökningsområdet är registrerade som övriga kulturhistoriska lämningar och ligger utanför lagskyddet.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap i Lag om kulturminnen mm (KML) och genom miljöbalkens generella hänsynsregler, där stor vikt läggs vid hänsyn till kulturlämningar och kulturmiljöer. Ansökan om ingrepp i lämningar lämnas till länsstyrelsen.

Källor

Litteratur

Andersson, Stina; Rex Svensson, Karin; Wigforss, Johan.	1978	Sorteringsschema för flinta. Fyndrapporter 1978. Göteborgs Arkeologiska Museum.
Bengtsson, Lisbet; Wennstedt Edvinger, Britta	2009	Senmesolitiska spår. Arkeologisk undersökning av fornlämning 120, Askims socken, Västergötland. Rapport från Arkeologiceentrum 2009:17.
Ragnesten, Ulf	2007	Flintboplats i Askim. Göteborgs Stadsmuseum, Arkeologisk rapport 2007:2.

Digitala källor

Riksantikvarieämbetet	2010	http://www.fmis.raa.se

Bilagor

Bilaga 1. Schakt

Schakt 1

Längd, m:	2,40
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,20	Mörkbrun humös sand med stort steninslag
0,20 – 0,38	Mörk rödbrun sand, kompakt, med stort steninslag
0,38 – 0,54	Gulbrun kompakt sand
0,54 – 0,59	Mörkbrun stenig sand
0,59 – 0,63	Gulbrun kompakt sand
Fynd:	L 1, 2 & 4
Kommentar:	Schaktningen avbruten pga äldre kabel i schaktet.

Schakt 2

Längd, m:	2,20
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,30	Mörkbrun humös sand med inslag av sten
0,30 – 0,47	Brun sand med inslag av sten
0,47 – 0,93	Gulbrun sand med ett fåtal större stenar, främst mot botten av lagret
Fynd:	L1 & 2
Kommentar:	-

Schakt 3

Längd, m:	2,30
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,08	Matjord
0,08 – 0,48	Mörkbrun siltig sand med enstaka stenar
0,48 – 0,72	Ljusbrun sand med stort steninslag
Fynd:	L2 & 3
Kommentar:	-

Schakt 4

Längd, m:	2,50
Bredd, m:	2,20
Lagerföljd, m:	
0 – 0,22	Matjord
0,22 – 0,59	Mörkbrun sand med inslag av små stenar
0,59 – 0,75	Gulbrun sand med inslag av sten
0,75 – 1,10	Gråbrunt stenigt grus, med större stenar
Fynd:	L1 & 2
Kommentar:	-

Schakt 5

Längd, m:	1,80
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,28	Matjord med kraftiga rötter
0,28 – 0,52	Mörk rödbrun grusig sand, sparsamt med mindre stenar

0,52 – 0,67	Ljusbrun grusig sand med inslag av större stenar
Fynd:	L1 & 2
Kommentar:	-

Schakt 6

Längd, m:	2,00
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,24	Matjord
0,24 – 0,56	Rödbrun grusig sand med inslag av stenar
0,56 – 0,80	Gråbrun grusig sand med inslag av större stenar
Fynd:	L1 & 2
Kommentar:	-

Schakt 7

Längd, m:	2,50
Bredd, m:	1,30
Lagerföljd, m:	
0 – 0,57	Matjord + gulbrun sand + äldre matjordshorisont. Påförda/omrörda lager.
0,57 – 0,83	Mörk rödbrun grusig sand, inslag av mindre stenar
0,83 – 1,25	Ljus gulbrun grusig sand
Fynd:	L1 & 2
Kommentar:	-

Bilaga 2. Fynd

Schakt	Lager	Typ	Typ II	Material	Antal
1	1	splitter		flinta	11
1	1	övrig slagen		flinta	56
1	1	avslag		flinta	44
1	1	kärna	plattformskärna C	flinta	1
1	2	övrig slagen		flinta	44
1	2	avslag		flinta	44
1	2	splitter		flinta	3
1	2	mikrospån		flinta	1
1	2	spån	spånfragment	flinta	1
1	4	övrig slagen		flinta	1
1	4	avslag		flinta	1
2	1	övrig slagen		flinta	9
2	1	avslag		flinta	8
2	1	splitter		flinta	7
2	1	mikrospån		flinta	1
2	2	övrig slagen		flinta	25
2	2	splitter		flinta	4
2	2	avslag		flinta	29
3	2	splitter		flinta	6
3	2	övrig slagen		flinta	13
3	2	avslag		flinta	8
3	2	kärna	kärnfragment B	flinta	1
3	3	avslag		flinta	1
3	3	övrig slagen		flinta	3
4	1	avslag		flinta	13
4	1	övrig slagen		flinta	12
4	2	avslag		flinta	10
4	2	övrig slagen		flinta	7
5	1	avslag		flinta	1
5	1	övrig slagen		flinta	1
5	2	övrig slagen		flinta	2
6	1	övrig slagen		flinta	3
6	1	avslag		flinta	2
6	2	övrig slagen		flinta	3
7	1	avslag		flinta	5
7	1	övrig slagen		flinta	7
7	2	avslag		flinta	1
7	2	övrig slagen		flinta	2

